

POSUDEK

vedoucí na bakalářskou práci

Jméno a příjmení: Barbora Lísková

Téma práce: Vztahové konflikty ve školní třídě očima dětí

Autorka, Barbora Lísková, se ve své bakalářské práci zaměřila na oblast soužití spolužáků uvnitř školních tříd. Tato problematika bývá zahrnuta pod téma sociálního klimatu tříd, které však bývá málokdy sledováno z hlediska percepce konfliktů (představujících neodmyslitelnou součást života třídních kolektivů) a jejich řešení. Právě na nich se však žáci učí orientovat se ve světě formálně symetrických vztahů, což je nepostradatelná dovednost pro jejich budoucí život. Vedlejším produktem zvládnutí konfliktů je však také změna třídního klimatu a percepce osobní i kolektivní účinnosti týkající se této sociální oblasti. Z výše uvedeného je tak zřejmé, že výzkumné zpracování zvolené problematiky je velmi žádoucí.

Bakalářská práce je členěna na teoretickou a praktickou část. Teoretickou část sestává ze tří hlavních kapitol. V první z nich autorka předkládá stručný přehled základních informací o školní šikaně. Zmiňuje její hlavní aktéry (k nimž v rámci sledovaného kontextu šikany řadí i rodiče a pedagogy), její rizika a dotýká se i možností prevence na úrovni třídního kolektivu. V další kapitole se zabývá rizikovými faktory pro výskyt šikany souvisejícími s dospíváním. Poslední kapitola se zaměřuje na specifika školních tříd v tomto vývojovém období, která ve vzniku šikany hrají klíčovou roli.

Empirickou část tvoří výzkum, v němž autorka sleduje postoje raně adolescentních žáků (N=79) ke konfliktům, jejichž svědky se ve svých třídách stali nebo se podíleli na jejich řešení. Za tímto účelem autorka sestavila vlastní dotazník, dále částečně využila metody převzaté ze zahraniční literatury (adaptace dotazníku L. Feigenberg, 2008). Z volných odpovědí respondentů autorka obsahovou analýzou vytvořila kategoriální proměnné, které následně vyhodnotila pomocí statistické metody χ^2 . Výsledky byly porovnávány se dvěma stanovenými hypotézami.

Teoretická část je zpracována adekvátně. Je třeba ocenit, že autorka přistupuje k problematice konfliktů a šikany (zejména v poslední kapitole) originálním ne zcela běžným způsobem. Autorka prokazuje dobrou schopnost práce s literaturou, kterou představují české i zahraniční zdroje, včetně výzkumných studií. Text práce je velmi čtivý a má výbornou jazykovou úroveň. Výsledky výzkumu autorka interpretuje s dostatečnou pečlivostí a tvořivě. Zamýšlí se také nad jejich výchovnými důsledky. Je trochu na škodu, že kombinace obou metod nakonec působí poněkud nesourodě, v diskusi či v závěru chybí určité propojení jejich výsledků.

Práce obsahuje několik drobných nepřesností. V diskusi autorka možná zapomněla zmínit, že výsledky výzkumu u dotazníku týkajícího se hypotetického řešení teoretické situace skupinového vyčlenění nemusí vypovídat o reálném jednání žáků, ale o jejich představě o svém jednání. Výsledky naznačují, že dívky se projevují s jednoznačně větší empatií a že by podle svých slov byly ochotnější jednat ve prospěch vyčleňované dívky. V případě reálného konfliktu, zatíženého osobními vztahy k jeho aktérům i s ohledem na vlastní percipovanou účinnost, to tak však být nemusí. Autorka v závěru píše o zjišťování sociálního klimatu tříd pomocí sociometrie. Na základě této metody lze však sledovat pouze některé jeho aspekty. V souvislosti s ním existují i dotazníky zaměřené přímo na sociální klima tříd.

Předložená bakalářská práce přináší významné poznatky pro pedagogickou praxi a rozhodně splňuje všechny předepsané požadavky. Vzhledem k drobným připomínkám, které však jsou jen dílčího rázu, se přikláním k hodnocení:

„velmi dobře-výborně“

Doc. Pavlína Janošová, Ph.D.

V Praze dne 1.5. 2014